

М-р Младен Трајков¹
Деан Николов²

ЕФЕКТИВНОСТА И ЕФИКАСНОСТА НА ПРЕКРШОЧНИОТ ОРГАН ЗА ПОДРАЧЈЕТО НА ОПШТИНИТЕ ВЕЛЕС, ГРАДСКО И ЧАШКА

1.04. Стручна статија
УДК 343.61:364.632-027.553(497.7)
343.61:316.812(497.7)

Апстракт

Постоењето и функционирањето на прекршочните органи во составот на државната управа е новина што започна да се применува од 2006/2007 година. Анализата на работењето на прекршочниот орган³ за општините Велес, Градско и Чашка ќе ни овозможи одблизу да ги осознаеме ефектите од функционирањето на овој орган. Преку содржините на трудот би ги осознале ефектите од постоењето и функционирањето на овој прекршочен орган, неговата ефикасност во однос на постапувањето и ефектите што се рефлектираат во јавноста, а за да може да го прикажеме сето тоа, ќе бидат претставени следниве целини: Изворите на прописите од кои прекршочниот орган ги црпи своите овластувања, бројот на комисиите што функционираат на територијата на општините Велес, Градско и Чашка, стручноста на комисиите и нивната надградба во процесот на доживотното учење и, на крајот, надлежностите и областите за кои тие се овластени да постапуваат изразени преку соодветни статистички показатели за претставување на ефективност и ефикасност на овој орган. Секако, трудот се базира врз конкретна и официјална статистика, преку која го следи ефектот од постапувањето на прекршочниот орган и на крајот преку свои лични заклучоци и препораки нудиме свои аргументи за можни подобрувања во функционирањето.

Клучни зборови: прекршочен орган, работење, ефективност, ефикасност

Вовед

Ако, во целина, јавниот ред и мир го земеме како едно општо добро за нормално и непречено функционирање на граѓаните, институциите и вообичаеното животно темпо, тогаш зборуваме за јавниот ред и мир или „јавниот поредок“, при што сè функционира нормално, без никакви пречки. Оваа идеалистичка слика, вообичаено, ни оддалеку не е толку розова, односно проблематиката на јавниот ред и мир е многу посложена и се состои од многу

¹ Пензионирани виш полициски службеник – обучувач од МВР на РМ, Mr. Mladen Trajkov, A retired police officer, Police trainer MA.

² Деан Николов, Главен советник во одделението Велес, Дипломиран правник со положен правосуден испит, Mr. Dean Nikolov Graduated law student, Chief advisor in violence office department.

³ Прекршочни органи се: јавните органи, самостојните регулаторни тела и другите органи надлежни согласно закон за водење прекршочна постапка и изрекување прекршочни санкции, според Законот за прекршоците, „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 96/2019, чл. 3, точка 10.

елементи што ни оддалеку во ниту еден момент од животот не се во хармоничен однос. Јавниот ред и мир е еден од поголемите и позначајните елементи од целината што е вообичаен и најчесто видлив за неограничен број граѓани. За да може на почетокот адекватно да го претставиме трудот, ги претставуваме неколкуте општи поими, притоа не навлегувајќи во научната полемика за припадноста на прекршочното право, дали е административно-управно право⁴, казнено или некој друг вид право⁵: *Прекршок* е противправно дело што со закон е определено како прекршок, чии обележја се определени со закон и за кое е пропишана прекршочна санкција⁶. *Прекршок против јавниот ред и мир* врши секој што со своето однесување или постапка ги нарушува мирот, работата или вообичаениот начин на живот на граѓаните, на јавно место ја загрозува нивната безбедност или создава несигурност, го оневозможува непреченото движење на граѓаните на јавни места или го нарушува остварувањето на нивните права и обврски, ја попречува работата и извршувањето на надлежностите на државните органи и други институции што вршат јавни овластувања или вршењето на дејностите на правните лица или на друг начин го нарушува јавниот ред и мир⁷. Поимот „на јавно место“, кој е во најголем дел основата за постоењето на прекршокот, го претставуваме во неговото изворно значење: под *јавно место* се смета местото на кое е слободен пристапот на неопределен број лица без какви и да било услови (улица, училишта, плоштади, патишта, излетнички места, пристаништа, чекалници, угостителски, трговски и занаетчиски дуќани и слично) таканаречени *апсолутни јавни места*⁸ или под одредени услови (спортски стадиони и игралишта, средства за јавен превоз, кинозали, театарски и концертни сали, изложбени простории, градини и слично) таканаречени *релативни јавни места*⁹, како и други места што во определено време служат за вакви намени (земјишта или простории во кои се одржуваат јавни собири, приредби, натпревари и слично) таканаречени *привремени јавни места*¹⁰. Ќе се смета дека прекршокот е извршен на јавно место кога дејствието е сторено на место што во смисла на првиот став не се смета за јавно место, ако тоа е достапно на поглед од јавно место (балкон, тераса, дрво, столбиште, скалила и слично) или ако последицата настапила на јавно место¹¹. Најчесто, нарушувањето на јавниот ред и мир е на јавно место, видливо е од јавно место или последиците настапиле на јавно место, што самото по себе ја вклучува „јавноста“ во целиот настан и ја изложува на учество во истиот настан како

⁴ Искра Аќимовска-Малетиќ, Прекршоците во македонскиот правен систем, МРКК бр. 1-2, 2010, стр. 107 и Искра Аќимовска-Малетиќ, Уредување на административните прекршоци согласно новиот закон за прекршоци, Македонска ревија за казнено право и криминологија, Здружение за кривично право и криминологија на Македонија, бр. 1/2016.

⁵ Александра Деаноска-Трендафилова, За некои институти во македонското и споредбеното прекршочно право: има ли Македонија конзистентна прекршочна рамка, Македонска ревија за казнено право и криминологија, Здружение за кривично право и криминологија на Македонија, бр. 1/2016.

⁶ Закон за прекршоците, „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 96/2019, чл. 8.

⁷ Предвидено во Законот за прекршоците против јавниот ред и мир (пречистен текст), „Службен весник“ бр. 66/2007 и 152/2015, чл. 2, исто и кај Марјан Кицев, Јавен ред и мир кривично-правни и прекршочни аспекти, Даскал Камче АД, Кавадарци, 2011, стр. 19.

⁸ Марјан Кицев, Јавен ред и мир кривично-правни и прекршочни аспекти, Даскал Камче АД, Кавадарци, 2011, стр. 20.

⁹ Ibid, стр. 22.

¹⁰ Ibid, стр. 22.

¹¹ Предвидено во Законот за прекршоците против јавниот ред и мир (пречистен текст), „Службен весник“ бр. 66/2007 и 152/2015, чл. 3.

набљудувач, кој несакајќи е изложен на стрес, преживување трауми, непријатности и други негативни ефекти. Следејќи го значењето на јавниот ред и мир во општеството, во секојдневниот живот ние го обработуваме сегментот на постапките против прекршителите на јавниот ред и мир со анализирање на работењето на еден подрачен прекршочен орган.

Законска рамка за постапување на прекршочните органи

За да може да постои некоја институција, организација, заедница или државна управа, таа мора да има законска рамка од која ќе ги црпи своите изворни права за постоењето и функционирањето.

1. Изворни прописи за функционирањето на прекршочниот орган во Министерството за внатрешни работи (МВР)

Како прв и највисок акт на државата е Уставот, со уставните амандмани, каде што се пропишани основите за функционирањето на државата. Следни се законските прописи, и тоа: Законот за прекршоците¹², Законот за прекршоците против јавниот ред и мир¹³, Законот за кривична постапка¹⁴, Кривичниот законик¹⁵, Законот за органите на државната управа, Законот за општа управна постапка¹⁶, Законот за судовите и други сродни закони. Функционирањето на Прекршочниот орган е незамисливо без детално обработени постапки и процедури, тоа е сторено преку подзаконските прописи каде што детално се обработени овие постапки: *УПАТСТВО за работа на Секторот за прекршоци во Централните полициски служби во Бирото за јавна безбедност во Министерството за внатрешни работи од 2007 со двете измени и дополнувања од 2009 година*, кои сега не се во функција и актуелниот *ДЕЛОВНИК за работа на комисијата за одлучување по прекршок во Министерството за внатрешни работи од 2015 година*. Секако, неминовно е да се напомене дека поделбата на власта на законодавна, извршна и судска не дозволуваше постоење на прекршочните органи надвор од судскиот систем, но поради зголемениот наплив на предмети и затрупаноста на судските органи, како и поради имплементирањето на европските препораки и хармонизација со европското законодавство, неопходно беше ова да се имплементира и во Република Македонија. Кај нас, измената настана во Уставот, во членот 13, каде

¹² Закон за прекршоците, „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 96/2019.

¹³ *Законот за прекршоците против јавниот ред и мир (пречистен текст)*, Министерство за внатрешни работи на Република Македонија, 2015 година.

¹⁴ *Закон за кривичната постапка*, „Службен весник на Република Македонија“ бр. 15/1997, 44/2002, 74/2004, 83/2008, 67/2008, како и одлуки на Уставен суд; У бр. 36/38 објавена во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 18/99, одлука бр. У. бр. 144/2003 објавена во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 27/2004, одлука У. бр. 34/05 објавена во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 75/2006, одлука У. бр. 63/2008 објавена во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 53/2009.

¹⁵ *Кривичен законик, неофицијален пречистен текст*, „Службен весник на Република Македонија“ бр. 37/96 и Закон за измени и дополнување на Кривичниот законик, „Службен весник на Република Македонија“ бр. 80/99, 4/02, 43/03, 19/04, 81/05, 60/06, 73/06, 87/07, 7/08, 139/08, 114/09, 51/11, 135/11, 185/11, 42/12, 166/12, 55/13, 82/13, 14/14, 27/14, 28/14, 115/14, 132/14, 160/14, 199/14 и исправка 41/15.

¹⁶ *Закон за општа управна постапка*, „Службен весник на Република Македонија“ бр. 145 од 23.7.2015 г.

што во ставот 1 беше предвидено дека: „Лице обвинето за казниво дело ќе се смета за невино сè додека неговата вина не биде утврдена со правосилна судска одлука“. Токму поради овозможување и пренесување судски надлежности на органите на државната управа и формирање прекршочни органи, направени се измени на Уставот преку АМАНДМАН XX, каде што е предвидено дополнување на постојниот член 13 од Уставот: „1. За прекршоци определени со закон, санкција може да изрече **орган на државната управа или организација и друг орган што врши јавни овластувања**. Против конечната одлука за прекршок се гарантира судска заштита под услови и постапка уредени со закон. 2. Со овој амандман се дополнува членот 13 од Уставот на Република Македонија“.

2. Бројот на комисиите во Министерството за внатрешни работи што одлучуваат по прекршоци

Комисиите за одлучување по прекршоците се организирани според стварна и месна надлежност. Ние во трудот го обработуваме работењето на комисијата што е месно надлежна за општините Велес, Градско и Чашка и е со седиште во Велес¹⁷. Во однос на стварната надлежност на комисијата, таа е надлежна за одделни прекршоци определени со закон¹⁸, ја води прекршочната постапка и може да изрече прекршочна санкција. Истовремено, во нејзиниот Деловник се предвидени и составот, работењето и надлежностите на комисиите за одлучување по прекршоци.

3. Стручноста на членовите на Комисиите што одлучуваат по прекршоците

Стручноста за водењето на прекршочните постапки и одлучувањето по прекршоците и, секако, изрекувањето на прекршочната санкција од членовите на комисиите што одлучуваат по прекршоци бара да бидат особено стручни во нивното работење со цел да не дојде до прекршување на човековите права со нестручно и непрофесионално работење од нивна страна. Токму поради елиминирањето на ваквите можности, и законодавецот воспоставил соодветна регулатива за прием на стручни кадри како членови на комисиите. Во Законот за прекршоците, „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 96/2019 од 17 мај 2019 година, во чл. 55 ст. 2 и 3 е определено кој може и под кои услови да стане член на Комисијата. Членовите на комисијата се овластени службени лица со соодветен вид стручна подготовка и потребното работно искуство што се определени со закон, од кои најмалку еден од членовите е дипломиран правник со положен правосуден испит. Стручно-

¹⁷ Во ДЕЛОВНИКОТ за работа на комисијата за одлучување по прекршок во Министерството за внатрешни работи, во чл. 6 се предвидени и определени месно надлежните комисии за одлучување по прекршок, кои во Македонија ги има 21 на број.

¹⁸ Комисијата постапува по следниве закони: Законот за безбедност на сообраќајот на патиштата, Законот за возила, Законот за прекршоците против јавниот ред и мир, Законот за патните исправи на државјаните на Република Северна Македонија, Законот за лична карта, Законот за пријавување на живеалиштето и престојувалиштето на граѓаните и останати закони (според РЕШЕНИЕ за одговор на барање за слободен пристап до информации од јавен карактер, од МВР, бр. 16.1.2-555/1 од 29.4.2020, стр. 2). Комисијата на МВР според Законот за прекршоците против јавниот ред и мир одлучува по следниве членови: 4, 5, 6, 7, 8, 10/1, 11/1, 16, 20, 22, 24, 25, 26, 27, 28/1, 29, 30/1, 31 и 32.

административните работи за комисијата ги вршат вработени лица во органот согласно актот на систематизација на работните места. На почетоките со работењето на Комисиите за одлучување по прекршок им било неопходно спроведување определени обуки за што била ангажирана *Академијата за судии и јавни обвинители*, која спровела обука на 591 учесник во периодот 2008-2009 година, а на 373 учесници во периодот 2010-2011 година, при што биле опфатени и членовите на Комисиите за одлучување по прекршок од прекршочните органи¹⁹.

4. Надградбата на членовите на Комисиите што одлучуваат по прекршоците

Ако процесот на доживотно учење не биде имплементиран во континуирано стекнување нови знаења на членовите на комисиите што одлучуваат по прекршоците, поради преголемата динамика на измени и дополнување на законските прописи тие може од стручни, доколку самоиницијативно не ја следат законската рамка, да станат нестручни. Бидејќи во нашиот труд е претставен прекршочниот орган, кој е месно надлежен за општините Велес, Градско и Чашка, токму затоа побаравме и информации од јавен карактер од МВР²⁰ за дообуката на нивните членови, и тие ги посетиле следниве обуки: „Работа на прекршочните органи“, „Обука за новиот ЗКП“, „Обука за ИСО-стандардизација“, „Обука за обучувачи“, „Обука за ментори“, електронска обука на тема „Родова еднаквост“. Поради редовниот одлив на кадрите од комисиите, апсолутно е потребно во текот на годината да се спроведуваат и обуки за настанатите измени и донесените нови прописи што се однесуваат на работењето на комисиите.

5. Областите за кои се надлежни Комисиите што одлучуваат по прекршоците

Малку погоре во фуснота ги споменавме законските прописи по кои е овластен да постапува прекршочниот орган во МВР, а тоа се следниве законски прописи: Законот за безбедност на сообраќајот на патиштата, Законот за возила, Законот за прекршоците против јавниот ред и мир, Законот за патните исправи на државјаните на Република Северна Македонија, Законот за личната карта, Законот за пријавување на живеалиштето и престојувалиштето на граѓаните и останати закони. Но, за нас клучно во истражувањето е постапувањето според *Законот за прекршоците против јавниот ред и мир*, каде што прекршочниот орган одлучува само по следниве членови: 4, 5, 6, 7, 8, 10/1, 11/1, 16, 20, 22, 24, 25, 26, 27, 28/1, 29, 30/1, 31 и 32.

За да може да создадеме соодветна перцепција за ефективност и ефикасноста од работењето на прекршочниот орган во МВР за општините Велес, Градско и Чашка, нивното работење го обработуваме преку изворни статистички показатели добиени како одговор од МВР²¹ што подоцна ги анализираме.

¹⁹ Фондација Отворено општество – Македонија, *Прекршочен орган – позитивна реформа*, Скопје, 2012, стр. 17.

²⁰ Пратено барање до МВР на 22.4.2020 г. и добиено РЕШЕНИЕ за одговор на барање за слободен пристап до бараната информација рег. бр. 16.1-2-555/1 од 29.4.2020 г.

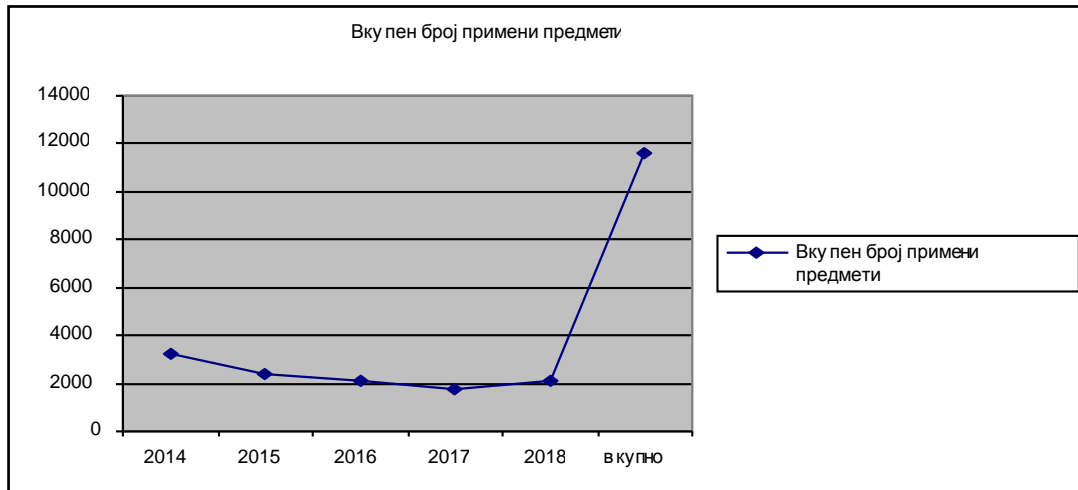
²¹ Добиено РЕШЕНИЕ за одговор на барање за слободен пристап до бараната информација рег. бр. 16.1-2-555/1 од 29.4.2020 г.

6. Работењето на прекршочниот орган за подрачјето на општините Велес, Градско и Чашка, изразено преку статистички показатели

Работењето на прекршочниот орган за подрачјето на општините Велес, Градско и Чашка, изразено преку статистички показатели што ги добивме во одговорот на МВР, на почетокот го претставуваме преку вкупниот број примени прекршочни предмети од сите области на прекршочното одделение во Велес.

Табела бр. 1 Вкупен број прекршочни предмети по кои работело Одделението за прекршоци Велес во периодот од 2014 до 2018 година.

Година	2014	2015	2016	2017	2018	Вкупно
Вкупен број примени предмети	3 255	2 367	2 127	1 745	2 143	11 637

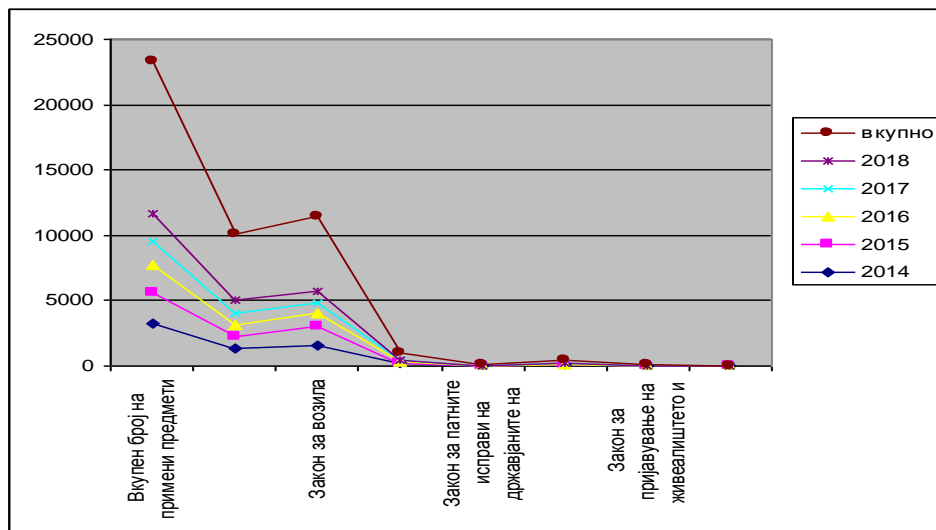
Графикон бр. 1 Вкупен број прекршочни предмети по кои работело Одделението за прекршоци Велес во периодот од 2014 до 2018 година.

Анализирајќи ги резултатите што се претставени во Табелата бр. 1 и Графиконот бр. 1, може да извлечеме заклучок дека вкупниот број прекршочни предмети по кои работело Одделението за прекршоци Велес во периодот од 2014 до 2018 година има еден континуитет во кој од почетните 3 255 предмети во 2014 година, подоцна следува континуирано опаѓање до 2017 година, кога бројката е 1 745 предмети, со цел во 2018 година повторно да се врати во рамката помеѓу годините 2015 и 2016.

Табела бр. 2. Прекршочни предмети според години и според области по кои е постапувано во Одделението за прекршоци Велес во периодот од 2014 до 2018 година.

Одд. за прекршоци Велес	2014	2015	2016	2017	2018	Вкупно
Вкупен број примени предмети	3 255	2 367	2 127	1 745	2 143	11 637
Закон за безбедност на	1 368	864	949	832	1 052	5 065

сообраќајот на патиштата						
Закон за возила	1 620	1 358	1 048	779	929	5 734
Закон за прекршоците против јавниот ред и мир	194	82	69	74	75	494
Закон за патните исправи на државјаните на РСМ	0	0	8	29	18	55
Закон за лична карта	64	51	50	23	51	239
Закон за пријавување на живеалиштето и престојувалиштето на граѓаните	9	12	3	8	18	50
останати	0	0	0	0	0	0

Графикон бр. 2 Прекршочни предмети според години и според области по кои е постапувано во Одделението за прекршоци Велес во периодот од 2014 до 2018 година.

Анализата на Табелата бр. 2 и Графиконот бр. 2, каде што се претставени прекршочни предмети според години и според области по кои е постапувано ни покажува дека во групата закони по кои постапува Одделението за прекршоци Велес во истражуваниот период од 2014 до 2018 година, најголем број предмети имале од Законот за возила и Законот за безбедност на сообраќајот на патиштата, а дури на третото место е постапувањето по предмети од Законот за прекршоците по јавниот ред и мир.

Табела бр. 3 Процентот на учество на поднесоците против јавниот ред и мир во однос на вкупниот број примени прекршоци.

Одд. за	2014	2015	2016	2017	2018	Вкупно
---------	------	------	------	------	------	--------

прекршоци Велес						
Вкупен број примени предмети	3 255	2 367	2 127	1 745	2 143	1 1637
Закон за прекршоците против јавниот ред и мир	194	82	69	74	75	494
Учество на предметите од ЈРМ во вкупната сума	5,96 %	3,46 %	3,24 %	4,24 %	3,49 %	4,24 %

Односот помеѓу вкупниот број предмети по кои постапувало Одделението за прекршоци Велес и предметите по Законот за прекршоците против јавниот ред и мир изразен во проценти ја покажува јасната слика за учеството на овие предмети во вкупната маса. И покрај тоа што процентот на учество е помеѓу 3,24 % и 5,96 %, сепак, и вака малото учество, затоа што во најголем број случаи тие се сторени на јавно место, е многу значајно за влијанието врз граѓаните, а чувството на вознемиреност, страв и несигурност што го предизвикуваат кај граѓаните е особено важно за колку што е можно побрзо, поефективно и поефикасно разрешување на овие предмети и изречените санкции за нив.

Табела бр. 4 Вкупен број обжалени предмети во втор и трет степен и нивниот заемен однос.

Година и вкупно примени предмети	Втор степен Поднесени жалби до Државната комисија – процент на учество во вкупната бројка според година	Втор степен Поднесени тужби до Управниот суд – процент на учество во однос на поднесените жалби до Државната комисија	Трет степен Поднесени жалби до Вишиот управен суд – процент на учество во однос на поднесените тужби до Управниот суд
2014 – 3 255	0	98 – 3,01 %	8 – 8,16 %
2015 – 2 367	0	40 – 1,68 %	15 – 37,5 %
2016 – 2 127	56 – 2,63 %	12 – 21,42 %	3- 25 %
2017 – 1 745	63 – 3,61 %	5 – 7,93 %	1- 20 %
2018 – 2 143	16 – 0,74 %	4 – 25 %	0
Вкупно – 11 637	135 – 1,16 %	159 – 117,77 %	27 – 16,98 %

Анализата на Табелата бр. 4 е особено значајна бидејќи преку неа се гледаат и ефективноста и ефикасноста во постапувањето на Одделението за прекршоци од Велес, а се надополнува со следната Табела бр. 5. Резултатите во табелата ја покажуваат следнава состојба: во текот на 2014 и 2015 година нема податоци

затоа што второстепената Државна комисија е основана тогаш²². Во истиот период се поднесени тужби до Управниот суд за само 3,01 % и 1,68 % во текот на 2014 и 2015 година. Секако дека граѓаните го оствариле нивното право и со поднесување жалби до трет степен до Вишиот управен суд, и тоа, во 2014 година на 8,16 % од предметите од втор степен и во 2015 на 37,5 % од предметите од втор степен. Во 2016/17 и во 2018 година се поднесени жалби до Државната комисија во втор степен, и тоа: во 2016 година се на 2,63 % од предметите, од кои на 21,42 % се поднесени тужби до Управниот суд, а имало и жалби во трет степен на 25 % од предметите во втор степен. Во 2017 година се поднесени жалби до Државната комисија во втор степен, и тоа, на 3,61 % од предметите, од кои за 7,93 % се поднесени тужби до Управниот суд, додека, пак, во трет степен се поднесени за 20 % жалби до Вишиот управен суд за предметите од втор степен. Во 2018 година се поднесени жалби до Државната комисија во втор степен на 0,74 % од предметите, на 25 % се поднесени тужби до Управниот суд, додека, пак, нема ниту еден предмет во трет степен. Вкупниот број поднесоци што се обжалени во втор и трет степен за истражуваниот период ја има следнава рамка. Просечно, за само 1,16 % од вкупно примените предмети се поднесени жалби до Државната комисија, а во однос на нив за 117,77 % се поднесени тужби до Управниот суд, додека, пак, за 16,98 % од второстепените предмети се поднесени жалби до Вишиот управен суд. Следејќи ги резултатите, може да извлечеме заклучок, базиран врз процентот на вкупниот број предмети што се примени за работа и само 1,16 % обжалени предмети, дека Одделението за прекршоци Велес – Комисија за прекршоци Велес *многу професионално и стручно ги остварило своите работни задачи и притоа покажало особена ефективност во работењето*. На крајот, за дообјаснување на ваквата состојба би ја анализирале и следната Табела бр. 5.

Табела бр. 5 Примени одлуки од постапување во втор и трет степен.

	2014	2015	2016	2017	2018	Вкупно
Примени одлуки од Државната комисија						
Уважена	0	0	4	22	5	31
Отфрлена	0	0	0	13	0	13
Одбиена	0	0	18	20	36	74
Примени одлуки од Управен суд						
Уважена	58	8	4	0	0	70
Отфрлена	14	6	3	2	1	26

²² Државна комисија за одлучување во втор степен во областа на инспекцискиот надзор и прекршочната постапка е основана со Закон што е објавен во „Службен весник на РМ“ бр. 130/2014, кој ќе се применува одложено од 1.2.2015, но изборот на членовите на комисијата е направен дури на 16.2.2015, што значи дека таа практично многу подоцна започнува со работа, бидејќи Деловникот за работа на комисијата е донесен три месеци подоцна, на 19.5.2015 година. Првиот Годишен извештај за работењето на Државната комисија е изготвен и објавен на 4.3.2016 година со деловоден бр. 0102-169 од 4.3.2016 година.

Одбиена	42	29	25	8	2	106
Примени одлуки од Виш управен суд						
Уважена	1	1	0	0	0	2
Отфрлена	0	6	5	12	0	23
Одбиена	0	0	0	0	0	0

Анализата на Табела бр. 5 го покажува видот на одлуките што се донесени во втор и трет степен по првичните донесени решенија од првостепената комисија. Токму според нив се гледа *стручноста во постапувањето* на Одделението за прекршоци Велес – Комисија за прекршоци Велес и, секако, донесените пресуди и нивното значење. Овде мора да потенцираме една состојба на несовпаѓање на бројките поради тоа што одлуките што се донесени по жалбите и тужбите во втор и трет степен се измешани и со одлуки од изминатите години што се решени тогаш. Клучно за табелата е ставката уважени одлуки од второстепен и третостепен орган и може да забележиме дека од примени одлуки од Државната комисија, само 31 се уважени, а 87 се отфрлени или одбиени. Од примените одлуки од Управниот суд се уважени 70 предмет, додека, пак, 132 предмети се отфрлени и одбиени. Од примени одлуки од Вишиот управен суд, само 2 одлуки се уважени, а 23 се отфрлени. Сите овие статистички показатели што се анализирани во текот на истражуваниот период од 2014 до 2018 година многу јасно ја покажуваат стручноста на членовите од комисијата во Одделението за прекршоци Велес и нивната ефективност во постапувањето. Сосема на крајот ни останува уште да го утврдиме времетраењето на постапката од поднесувањето на барањето за поведување прекршочна постапка до донесувањето одлука во прв степен.

Табела бр. 6 Просечно време од поднесување на барањето за поведување прекршочна постапка до донесување одлука во прв степен.

Година	Просечно време во денови
2014	179
2015	201
2016	71
2017	87
2018	89
Средно просечно време	125,4 дена по предмет или (4,18 месеци) Само за 2016-2018 г. е 82,33 дена

Преку оваа табела може да го следиме просечното време што е потребно со цел еден прекршочен предмет да биде завршен во прв степен. Од табелата забележуваме дека во 2014 и 2015 година било потребно речиси двапати повеќе време за решавање еден предмет отколку во годините што следуваат. Ние направивме анализа на вкупното време за истражуваниот период, и тоа е 125,4 дена или 4 месеци и осумнаесет дена, додека, пак, за 2016/17 и 2018 година потребното време до донесувањето одлука во прв степен е само 82,33 дена. Во

контекст на времетраењето на постапката и роковите што е неопходно да се почитуваат поради можноста од застарување, прекршочниот орган речиси ја елиминира можноста од застарување на прекршоците во прекршочната постапка, што не е случај кај судовите²³.

7. Посебен осврт на сторителите на прекршоците против јавниот ред и мир

Клучно за оваа точка беше да го утврдиме рецидивизмот на нарушителите на Законот за прекршоците против јавниот ред и мир, но со жалење може да констатираме дека во Државниот завод за статистика на Република Северна Македонија, прекршочната материја воопшто не се води. Од друга страна, за утврдување на фактичката состојба во МВР и во нивните евиденции поради методологијата што се применува таму, тоа би било извонредно тешка работа бидејќи таа се води според лично име и презиме на сторителите и потребно е секој поединечен предмет да се проверува, што ние во овој момент цениме дека не ни е потребно.

Препораки за во иднина

1. Би било добро кога Државниот завод за статистика на Република Северна Македонија би започнал со водење и ваква евиденција барем само за јавниот ред и мир.
2. Предлагаме можна промена на методологијата на водење на евиденциите во МВР, за да може истражувачите или лицата што се заинтересирани на некој начин да помогнат во намалувањето на прекршоците против јавниот ред и мир, и да им бидат достапни релевантни статистички показатели.
3. Трето, можеби и најзначајно, е непостоењето превентивни мерки за надминувањето на оваа состојба во Министерство за внатрешни работи на Република Македонија, *Правилник за начинот на вршење на полициските работи*, „Службен весник на Република Македонија“ бр. 149/2007 и измените и дополнувањата што следуваат: с.в. бр. 110/2011, 117/2014, 14/2017, 275/2019.
4. Четврто, засега нема соодветен механизам каде што би било предвидено задолжителни барем 30 часа обука во текот на годината за членовите на комисиите околу нивната надградба со новините или дополненијата што во континуитет се донесувани со измените на прописите или на процедурите за постапување.
5. Петто, во континуитет или барем на секои шест месеци да се организираат координативни средби, состаноци, работилници и слично, со цел да се овозможи унапредување, надградување и стандардизирање во постапувањето и со цел да се одбегнат евентуални можни разлики во постапувањето и одлучувањето на прекршочните одделенија.

Заклучни согледувања

Според претставените истражувачки резултати, слободно може да извлечеме заклучок дека со формирањето на прекршочните органи, целта е

²³ Љупчо Арнаудовски, Прекршочниот систем на Република Македонија и државата, Македонска ревија за казнено право и криминологија, Здружение за кривично право и криминологија на Македонија, бр. 1/2016.

постигната. Прекршочните органи, во најголем дел, редовно и во законските рокови постапуваат по добиените прекршочни предмети, но, од друга страна, ни оддалеку не може да се стави во прашање нивната стручност, правичност и, секако, законитоста во постапувањето²⁴. Примерите за нивната стручност се малиот број прифатени – уважени предмети во втор и трет степен, кои се донесени на првостепените и второстепените одлуки при постапувањето по прекршоците. На овој начин, преку вакво ефикасно, стручно и ефективно постапување, со донесените одлуки од страна на Комисијата за прекршоци има директно превентивно дејство²⁵ врз сторителите (специјална превенција), а преку нив и врз останатите граѓани (генерална превенција).

Користена литература

1. Акимовска-Малетиќ И., 2010, Прекршоците во македонскиот правен систем, Македонска ревија за казнено право и криминологија, Здружение за кривично право и криминологија на Македонија, бр. 1-2 /2010.
2. Акимовска-Малетиќ И., 2016, Уредување на административните прекршоци согласно новиот Закон за прекршоците, Македонска ревија за казнено право и криминологија, Здружение за кривично право и криминологија на Македонија, бр. 1/2016.
3. Арнаудовски Љ, 2016, Прекршочниот систем на Република Македонија и државата, Македонска ревија за казнено право и криминологија, Здружение за кривично право и криминологија на Македонија, бр. 1/2016.
4. Бошковиќ М, Скакавац Т, 2017, *Прекршајно право*, Факултет за правне и пословне студии Др. Лазар Вркатаќ, Нови Сад.
5. Давитковски Б., Павловска-Данева А., 2016, Прекршочната постапка пред органите на управата зголемена ефикасност или намалена правна сигурност?, Македонска ревија за казнено право и криминологија, Здружение за кривично право и криминологија на Македонија, бр. 1/2016.
6. Деановска-Трендафилова А., 2016, *За некои институти во македонското и споредбеното прекршочно право: има ли Македонија конзистентна прекршочна рамка*, Македонска ревија за казнено право и криминологија, Здружение за кривично право и криминологија на Македонија, бр. 1/2016.
7. Кицев М., 2011, *Јавен ред и мир кривично-правен и прекршочен аспект*, Даскал Камче АД, Кавадарци.
8. Кицев М., 2018, *Прекршочна заштита на јавниот ред и мир*, Македонска ревија за казнено право и криминологија, Здружение за кривично право и криминологија на Македонија, бр. 25/1-2018.
9. Трајков М., 2009, *Превенција на нарушувањата на ЈРМ*, Годишник на Факултет за безбедност – Скопје.

²⁴ Повеќе за ефективноста и ефикасноста на прекршочниот орган и неговото постоење може да се најде кај: Борче Давитковски, Ана Павловска-Данева, Прекршочната постапка пред органите на управата – зголемена ефикасност или намалена правна сигурност, Македонска ревија за казнено право и криминологија, Здружение за кривично право и криминологија на Македонија, бр. 1/2016.

²⁵ Младен Трајков, *Превенција на нарушувањата на ЈРМ*, Годишник на Факултет за безбедност – Скопје, 2009, и Младен Трајков, *Нарушувањата на јавниот ред и мир поврзани со спортски манифестации*, Годишник на Факултетот за безбедност – Скопје, 2010.

10. Трајков М., 2010, *Нарушувањата на јавниот ред и мир поврзани со спортски манифестации*, Годишник на Факултетот за безбедност – Скопје.
11. Фондација Отворено општество – Македонија, 2012 *Прекршочен орган – позитивна реформа*, Скопје.

ЗАКОНИ И ДРУГИ ДОКУМЕНТИ

1. Устав и уставни амандмани на Република Македонија.
2. *Закон за прекршоците со објаснувања, коментари, судска практика со прилози*, 1998, Збирка на прописи, „Службен весник на Република Македонија“, Скопје.
3. *Закон за прекршоците*, „Службен весник на СРМ“ број 43/1984, 42/85, 50/87, 10/88, 36/89, 42/89, 7/90.
4. *Закон за прекршоците*, „Службен весник на Република Македонија“ бр. 7/90, 25/92, 63/92, 12/94 и 15/97.
5. *Закон за прекршоците (пречистен текст)*, „Службен весник на Република Македонија“ бр. 62/06, 69/06, Одлука на Уставен суд У. бр. 21-2009-0-1 „Службен весник на Република Македонија“ бр. 157/09, 51/11.
6. *Закон за прекршоците*, „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 96/2019.
7. *Закон за прекршоците против јавниот ред и мир*, „Службен весник на Република Македонија“ бр. 66/31.05.2007.
8. *Закон за изменување и дополнување на Законот за прекршоците против јавниот ред и мир*, „Службен весник на Република Македонија“ бр. 152/03.09.2015.
9. *Законот за прекршоците против јавниот ред и мир (пречистен текст)*, Министерство за внатрешни работи на Република Македонија, 2015 година.
10. *Закон за кривичната постапка*, „Службен весник на Република Македонија“ бр. 15/1997, 44/2002, 74/2004, 83/2008, 67/2008, како и одлуки на Уставниот суд; У. бр. 36/38 објавена во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 18/99, одлука У. бр. 144/2003 објавена во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 27/2004, одлука У. бр. 34/05 објавена во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 75/2006, одлука У. Бр. 63/2008 објавена во „Службен весник на Република Македонија“ бр. 53/2009.
11. *Закон за општата управна постапка*, „Службен весник на Република Македонија“ бр. 145 од 23.7.2015 г.
12. *Кривичен законик, неофицијален пречистен текст*, „Службен весник на Република Македонија“ бр. 37/96 и Закон за измени и дополнување на Кривичниот законик, „Службен весник на Република Македонија“ бр. 80/99, 4/02, 43/03, 19/04, 81/05, 60/06, 73/06, 87/07, 7/08, 139/08, 114/09, 51/11, 135/11, 185/11, 42/12, 166/12, 55/13, 82/13, 14/14, 27/14, 28/14, 115/14, 132/14, 160/14, 199/14 и исправка 41/15.
13. *Закон за основање Државна комисија за одлучување во втор степен во областа на инспекцискиот надзор и прекршочната постапка*, „Службен весник на Република Македонија“ бр. 130 од 3.9.2014 г.
14. *Закон за изменување и дополнување на Законот за основање Државна комисија за одлучување во втор степен во областа на инспекцискиот*

- надзор и прекршочната постапка, „Службен весник на Република Македонија“ бр. 53 од 21.3.2016 г.
15. Деловник за начинот на работа и одлучувањето на Државната комисија за одлучување во втор степен во областа на инспекцискиот надзор и прекршочната постапка од 19.5.2015 г.
 16. Годишен извештај за работата на Државната комисија за одлучување во втор степен во областа на инспекцискиот надзор и прекршочната постапка во 2015 г., деловоден бр. 0102-169 од 4.3.2016 г.
 17. Министерство за внатрешни работи на Република Македонија, *ДЕЛОВНИК за работа на комисија за одлучување по прекршок во Министерство за внатрешни работи*, Скопје, декември 2015 година.
 18. РЕШЕНИЕ за одговор на барање за слободен пристап до информации од јавен карактер, од МВР, бр. 16.1.2-555/1 од 29.4.2020 г.

КОРИСТЕНИ ИНТЕРНЕТ-ИЗВОРИ

<http://maclc.mk/>

<https://mvr.gov.mk/default>

<https://dkip.mk/>

Mladen Trajkov, MA
Dean Nikolov

**EFFECTIVENESS AND EFFICIENCY OF THE MISDEMEANOR BODY
FOR THE AREA OF THE MUNICIPALITIES OF VELES, THE CITY AND
CASKA**

1.04. Professional article
UDC 343.61:364.632-027.553(497.7)
343.61:316.812(497.7)

Abstract

The existence and functioning of the misdemeanor bodies in the composition of the state administration is a novelty that started to be applied from 2006/2007. The analysis of the operation of the misdemeanor body for the municipalities of Veles, Gradsko and Caska will enable us to get a closer understanding of the effects of the functioning of this body. Through the contents of the paper we would learn the effects of the existence and functioning of this misdemeanor body, its efficiency in terms of action and the effects that are reflected in the public, and in order to be able to present it all, the following units will be presented: Sources of regulations from which the misdemeanor body derives its authorizations, the number of commissions operating on the territory of the municipalities of Veles, Gradsko and Caska, the expertise of the commissions and their upgrading in the process of lifelong learning and, finally, the competencies and areas for which they are authorized to act expressed through appropriate statistical indicators to represent the effectiveness and efficiency of this body. Of course, the paper is based on concrete and official statistics, which monitors the effect of the actions of the misdemeanor body and finally through our personal conclusions and recommendations we offer our arguments for possible improvements in functioning.

Keywords: misdemeanor authority, operation, effectiveness, efficiency